

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Zittingsdocument

DEFINITIEVE VERSIE
A6-0267/2006

1.9.2006

VERSLAG

over initiatieven om onderwijsprogramma's met passende steunmaatregelen
een Europese dimensie te geven
(2006/2041(INI))

Commissie cultuur en onderwijs

Rapporteur: Christopher Beazley

PR_INI

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	6
PROCEDURE	9

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over initiatieven om onderwijsprogramma's met passende steunmaatregelen een Europese dimensie te geven (2006/2041(INI))

Het Europees Parlement,

- gelet op artikel 149 van het EG-Verdrag,
 - onder verwijzing naar de resolutie van de Europese Raad en de ministers van Onderwijs, in het kader van de Raad bijeen, van 24 mei 1988 betreffende de Europese dimensie in het onderwijs,
 - gezien het Groenboek over de Europese dimensie van het onderwijs (COM(1993)0457),
 - gezien de mededeling van de Commissie over "Een nieuwe kaderstrategie voor meertaligheid" (COM(2005)0596),
 - gezien het gezamenlijk tussentijds verslag van de Raad en de Commissie over de uitvoering van het gedetailleerd werkprogramma voor de follow-up inzake de doelstellingen voor de onderwijs- en opleidingsstelsels in Europa "Onderwijs en opleiding 2010" Het welslagen van de strategie van Lissabon staat of valt met dringende hervormingen (EDUC 43, doc. 6905/04),
 - gelet op artikel 45 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie cultuur en onderwijs (A6-0267/2006),
- A. overwegende dat de Europese dimensie de laatste decennia een steeds belangrijker aspect van het onderwijs is geworden, in het bijzonder in de nationale onderwijsprogramma's,
- B. overwegende dat het Europees Parlement hierbij reeds is betrokken, in het bijzonder via de hoorzitting over "De Europese dimensie in het geschiedenisonderricht" van 7 april 2004,
- C. overwegende dat in sommige lidstaten (Oostenrijk, Duitsland, Portugal, Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Slovenië en Spanje) de nationale overheid reeds initiatieven met betrekking tot de plaats van Europa in het onderwijs heeft ondernomen en dat ook veel niet-gouvernementele organisaties al talloze initiatieven op dit gebied hebben ondernomen,
- D. overwegende dat het taalkundige aspect voor de versterking van de Europese dimensie van essentieel belang blijkt te zijn, waarbij een grondige kennis van vreemde talen een van de basisvaardigheden is van een typisch Europese burger die in de Europese Unie woont, studeert, werkt en rondreist,
- E. overwegende dat er bij het opnemen van de Europese dimensie in het onderwijs

ongelijkheden tussen en in de lidstaten bestaan,

- F. overwegende dat in dit verband moet worden gewezen op het belang van de EU-programma's COMENIUS en LINGUA,
- G. overwegende dat de informatie over Europa die aan leerlingen, leerkrachten en studenten wordt verstrekt, van land tot land sterk verschilt en dat moet worden gestreefd naar een gemeenschappelijk begrip van onze geschiedenis en naar een definitie van de Europese waarden,
- H. overwegende dat de nog steeds beperkte schaal van grensoverschrijdende initiatieven en programma's, een gebrek aan coördinatie tussen initiatieven, een gebrek aan zichtbaarheid en toegankelijkheid en ontoereikende en ongeschikte hulpmiddelen om deze taken uit te voeren tot de belangrijkste obstakels behoren,
- I. overwegende dat leerkrachten momenteel veel obstakels en moeilijkheden moeten overwinnen om de Europese dimensie in hun lessen te integreren, waaronder een gebrek aan actueel, kwalitatief voorlichtings- en lesmateriaal over de Europese Unie in alle EU-talen, en dat de Europese Unie hen hierbij een helpende hand moet bieden,
 - 1. is van mening dat alle onderwijsstelsels moeten garanderen dat hun leerlingen aan het einde van hun middelbare studie beschikken over de nodige kennis en vaardigheden, zoals deze door hun respectieve nationale overheden zijn vastgelegd, om hen op hun rol als toekomstige burgers en leden van de Europese Unie voor te bereiden;
 - 2. beklemtoont het belang van een duidelijkere en uniforme definitie van de betekenis, de essentie en de reikwijdte van "Europese dimensie" in alle lidstaten;
 - 3. dringt er bij de Europese Raad en de ministers van Onderwijs op aan bovengenoemde resolutie van 24 mei 1988 betreffende de Europese dimensie in het onderwijs te actualiseren en daarbij in het bijzonder rekening te houden met de uitbreidingen van de Europese Unie sinds die datum;
 - 4. dringt er bij de Raad op aan de twee verschillende aspecten van de Europese dimensie te erkennen: ten eerste toegang tot informatie over de Europese Unie, haar instellingen, werkwijzen, gebruiken en initiatieven, en ten tweede kennis van Europa's gezamenlijke geschiedenis, culturele erfgoed, de ontwikkeling van taalvaardigheden en een begrip van de huidige Europese gebeurtenissen, die allemaal een aanvulling op de nationale onderwijsprogramma's kunnen vormen;
 - 5. onderstreept het belang van de inzet van multimedia en leermiddelen op Internet als moderne leermethoden voor het opnemen van de Europese dimensie in het lesprogramma van scholen; adviseert in dit verband een meertalige Internetdienst op te zetten die de beste praktijk voorstelt, ondersteuning bij onderwijs verleent en dient als platform voor het uitwisselen van ervaring;
 - 6. dringt aan op de noodzaak tot voortdurende verbetering van het aanbod aan talenonderricht, bijvoorbeeld in het kader van het Comenius-gedeelte van het programma

‘Levenslang leren’; erkent voorts dat het in sommige lidstaten, en vooral in de Engelstalige, moeilijk is voldoende interesse en motivatie te behouden om een grondige kennis van andere Europese talen te verwerven en zo het niveau van wederzijds begrip en empathie in heel Europa hoog te houden; merkt in dit verband op dat het leren van de taal van buurvolkeren bijzonder belangrijk is;

7. stelt de lidstaten voor zich voor meertaligheid sterk te maken door hun beleid te richten op het geven van onderwijs in meer talen dan nu het geval is en op het opnemen in hun schoolprogramma's van onderwijs in ten minste twee vreemde talen vanaf zeer jonge leeftijd;
8. stelt voor te onderzoeken op welke vlakken de strategie van Lissabon er tot nu toe niet in is geslaagd het in dit verband beoogde resultaat te bereiken en een lijst van maatregelen op te stellen die de regeringen van de lidstaten minimaal moeten nemen als men de overeengekomen economische verbeteringen wil realiseren;
9. beveelt alle lidstaten aan hun beste praktijk inzake talenonderwijs en de opname van de Europese dimensie in het onderwijs met elkaar uit te wisselen om te garanderen dat de huidige initiatieven en initiatieven van vóór 2004 in alle EU-lidstaten worden verspreid;
10. stelt voor om de nodige uitwisselingen van informatie, projecten, leerlingen en leerkrachten tussen de tien nieuwe en de vijftien oudere lidstaten te organiseren, als belangrijk instrument om het welslagen van de laatste uitbreiding van de Europese Unie te garanderen;
11. verzoekt de Raad te bekijken of nuttige en relevante onderwijsmiddelen zoals "Europees Schoolnet", leersamenwerking en -innovatie en hulpmiddelen zoals "Europa op School" met extra middelen moeten worden ondersteund en of leerkrachten voldoende worden begeleid inzake de toegangsmogelijkheden tot de relevante informatie, zodat de Europese dimensie in het onderwijs verder kan worden verbeterd;
12. stelt voor om onderwijsopleidingen aan leerkrachten te bevorderen die de deelnemers het nodige inzicht in Europese zaken bijbrengen zodat zij hun doelgroep niet alleen nationale en lokale kennis, maar ook de Europese dimensie kunnen bijbrengen;
13. benadrukt dat de Europese dimensie een aanvulling op nationale programma's is en deze niet kan vervangen noch verdringen;
14. beklemtoont de noodzaak om bestaande documenten te actualiseren, vooral de niet-exhaustieve thematische bibliografie van Eurydice van 1996;
15. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie en aan de lidstaten.

TOELICHTING

De Europese dimensie in het onderwijs, die bij jonge mensen vooral het gevoel van een Europese identiteit wil versterken en hun de waarde van de Europese beschaving wil bijbrengen, is in feite in toenemende mate door de Europese Unie en de Raad van Europa gebruikt om sommige van haar beleidsmaatregelen en initiatieven op onderwijsvlak aan te duiden.

Momenteel kan een Europese dimensie in het onderwijs op vrij algemene steun rekenen en zijn er bijgevolg sterk gevarieerde en ruimschoots voldoende middelen beschikbaar. Dit is het duidelijkst in vakken als geschiedenis, aardrijkskunde, geesteswetenschappen, economie en vreemde talen.

In heel Europa zijn of worden resoluties aangenomen in het kader van lokale, nationale en internationale initiatieven om het concept van de Europese dimensie in het onderwijs te bevorderen.

Bovendien blijkt het taalkundige aspect van essentieel belang te zijn bij de versterking van dit concept, zoals blijkt uit de mededeling van de Commissie "Een nieuwe kaderstrategie voor meertaligheid" (COM(2005)0596). Een grondige kennis van vreemde talen moet in dit verband het meest zichtbare en best ontwikkelde voorbeeld van de Europese dimensie in het onderwijs zijn.

De uitdaging bestaat er derhalve in initiatieven te ontplooiën die deze informatie bruikbaar kunnen maken en kunnen ontsluiten, zodat deze voor ieder kind in elke school in heel Europa beschikbaar wordt.

Regelgevend kader

Artikel 149 van het EG-Verdrag bepaalt de basis voor de initiatieven die het werk van de lidstaten op het gebied van onderwijs ondersteunen en aanvullen. Dit artikel stelt uitdrukkelijk dat, bij de verschillende initiatieven, de Europese Gemeenschap in de toekomst, met eerbiediging van de bevoegdheid van de lidstaten, moet bijdragen aan de ontwikkeling van "de Europese dimensie in het onderwijs, [...] met name door onderricht in en verspreiding van de talen der lidstaten".

Sinds Maastricht hebben andere acties de rol van de Europese dimensie versterkt, bijvoorbeeld COMENIUS, die de kwaliteit van het onderricht wil verbeteren en de Europese dimensie in het onderwijs wil versterken, vooral door grensoverschrijdende samenwerking tussen scholen aan te moedigen (LINGUA).

De Europese dimensie in het onderwijs van nu

Initiatieven van de lidstaten

De beschikbare informatie verschilt van lidstaat tot lidstaat, zowel qua inhoud als qua kwaliteit. Terwijl sommige landen tal van illustraties en verduidelijkingen bieden, wordt het onderwerp van de Europese dimensie in het onderwijs van andere nauwelijks aangeroerd. De niet-exhaustieve thematische bibliografie die in 1996 door een team van het Eurydice-netwerk is opgesteld, biedt een eerste overzicht van de pedagogische initiatieven die in heel Europa

zijn ontplooid om een meer Europese aanpak in scholen te promoten.

Sinds tientallen jaren, en vooral na de oprichting van de Europese Gemeenschap, is Europa steeds prominenter aanwezig in nationale onderwijsprogramma's. In sommige landen (zoals Oostenrijk, Spanje, Portugal of Slovenië) is de Europese dimensie goed in het nationale onderwijsstelsel geïntegreerd en kan ze een verplicht leervak of fundamentele vereiste zijn. In België en Nederland stellen onderwijsministeries zelfs speciale documenten op voor leerkrachten, studenten of het brede publiek om hen beter bewust te maken van de toenemende internationalisering van het onderwijs en de diverse voordelen die het leren van vreemde talen en schooluitwisselingen bieden. Tegelijk verschaffen deze publicaties ook aan burgers informatie over bepaalde beslissingen die op Europees niveau worden genomen en over de gevolgen daarvan voor schoolvakken.

In Portugal zijn in een nog meer vormende context maatregelen genomen om de Europese dimensie in het onderwijs te versterken; deze zijn in een algemeen "Programma voor de Europese dimensie van het onderwijs" samengevat, dat in 1989 door nationale steuneenheden is gelanceerd.

Belangrijkste Europese initiatieven

Op Europees niveau hebben grootschalige initiatieven mede het belang van het behoud van de Europese dimensie in het onderwijs in alle lidstaten benadrukt. De belangrijkste initiatieven in dit opzicht zijn het Europees Schoolnet, dat een meertalig Europees onderwijsportaal omvat voor leren en aanleren, samenwerking en innovatie, en instrumenten zoals eSchoolnet of de "European Treasury Browser", en "Europa op School", een grensoverschrijdend en intercultureel initiatief om het Europese bewustzijn bij leerkrachten, leerlingen en studenten te vergroten.

De Europese dimensie in nationale onderwijsprogramma's

De verwijzing naar de Europese dimensie in het onderwijs in de nationale onderwijsprogramma's in Europa hangt duidelijk af van de individuele structuren. Toch blijkt dat drie hoofdvakken veel belang hechten aan de Europese dimensie in het onderwijs: aardrijkskunde, geschiedenis en vreemde talen. Ook in vele andere vakken, zoals politieke vorming, muziek of kunst, komt ze aan bod.

Lesmateriaal

Het onderwijs verschilt qua inhoud en methodiek van lidstaat tot lidstaat. Sommige leerkrachten gebruiken het materiaal dat hun wordt gegeven, anderen kiezen hun eigen hulpmiddelen. Een groot deel van het gebruikte materiaal komt uit gespecialiseerde tijdschriften en magazines waarop men is geabonneerd of die door de overheid worden verspreid. Vandaag de dag spelen gebruikersvriendelijke en toegankelijke websites een vergelijkbare en steeds grotere rol. In sommige lidstaten, zoals België, houden de nationale onderwijsnetten hun leerkrachten zo goed mogelijk geïnformeerd en uitgerust via hun "Vademecum", bij Europese publicaties of wanneer er tijdschriften verschijnen die aspecten behandelen die de integratie van de Europese dimensie in lessen of onderwijsprogramma's in Europa kunnen bevorderen.

Speciale pakketten met studieboeken, brochures, video's of cd-rom's worden ook door de overheid samengesteld en aan leerkrachten en hun leerlingen uitgereikt. In Malta bijvoorbeeld

wordt een dergelijk pakket voor Europese studies gebruikt, getiteld "In search of Europe". Dergelijke initiatieven bestaan, maar hun impact en doeltreffendheid hangen af van de scholen, het budget en de beschikbare nieuwe informatietechnologieën.

In dit opzicht is voor de EU derhalve een grote rol weggelegd.

Beperkingen en obstakels

Het concept van de Europese dimensie in het onderwijs blijft nogal vaag en moet duidelijk herkenbaar worden om concreet en doeltreffend in het lesmateriaal van de lidstaten van de Europese Unie te worden opgenomen. Hoewel veel lessen tot doel hebben de Europese dimensie op te roepen, hebben ze niet altijd het gewenste resultaat.

De Europese dimensie doet cruciale vragen rijzen over Europese lesprogramma's. Hoe kan het nationale lesprogramma zowel nationaal als wederzijds Europees begrip uitdragen? Hoe kan de Europese Unie tegelijk de bevoegdheid van de lidstaten inzake onderwijs eerbiedigen en de nationale onderwijsprogramma's aanvullen, vooral via een verbetering van het voor de leerkrachten beschikbare lesmateriaal ter versterking van het concept van de Europese dimensie? Sommige obstakels en moeilijkheden waarmee leerkrachten nu te maken hebben, komen alleen in een bepaald land voor, terwijl andere met het gebrek aan coördinatie te maken hebben. In tal van landen beschikken leerkrachten niet altijd over alle nodige vaardigheden en schieten de financiële middelen tekort.

De belangrijkste obstakels zijn onder andere een gebrek aan coördinatie tussen initiatieven, een gebrek aan zichtbaarheid en toegankelijkheid, en ontoereikende en ongeschikte hulpmiddelen om deze taken uit te voeren.

Suggesties en aanbevolen maatregelen

- *De benadering van de Europese dimensie in het onderwijs bevorderen*, leerkrachten helpen bij de manier waarop ze de Europese dimensie doeltreffend in hun lessen kunnen integreren.

- *De impact van Europese initiatieven optimaliseren* door de zichtbaarheid, de complementariteit en de coördinatie van initiatieven te vergroten om lacunes op te sporen en op te vullen en door de traditionele onderwijsmiddelen te verbeteren die reeds tot een versterking van de Europese dimensie in nationale onderwijsprogramma's hebben bijgedragen.

- *Universele toegang tot informatie over de Europese dimensie bieden* en daarbij optimale toegang voor iedereen, vooral leerkrachten, garanderen tot alle informatie die hen kan aangaan en een uitwisseling van beste werkwijzen tussen alle lidstaten aanmoedigen. Het is uitermate belangrijk een begrip van Centraal- en Oost-Europese zaken op te nemen in de nationale onderwijsprogramma's van de landen die al van vóór 2004 lid zijn van de Unie, om het gebrek aan informatie in het verdeelde Europa tijdens de periode van de Koude Oorlog te compenseren.

PROCEDURE

Titel	Initiatieven om onderwijsprogramma's met passende steunmaatregelen een Europese dimensie te geven	
Procedurenummer	2006/2041(INI)	
Commissie ten principale Datum bekendmaking toestemming	CULT 16.2.2006	
Medeadviserende commissie(s) Datum bekendmaking		
Geen advies Datum besluit		
Nauwere samenwerking Datum bekendmaking		
Rapporteur(s) Datum benoeming	Christopher Beazley 3.10.2005	
Vervangen rapporteur(s)		
Behandeling in de commissie	20.6.2006	12.7.2006
Datum goedkeuring	28.8.2006	
Uitslag eindstemming	+: 24 -: 1 0: 0	
Bij de eindstemming aanwezige leden	Maria Badia I Cutchet, Christopher Beazley, Ivo Belet, Guy Bono, Marie-Hélène Descamps, Věra Flasarová, Hanna Foltyn-Kubicka, Milan Gaľa, Claire Gibault, Lissy Gröner, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Manolis Mavrommatis, Ljudmila Novak, Nikolaos Sifunakis, Helga Trüpel, Henri Weber, Thomas Wise	
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Rolf Berend, Emine Bozkurt, Ignasi Guardans Cambó, Gyula Hegyi, Erna Hennicot-Schoepges, Bogusław Sonik, Grażyna Staniszevska	
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 178, lid 2)		
Datum indiening	1.9.2006	
Opmerkingen (slechts in één taal beschikbaar)		